

OPŠTINA TIVAT

CRNA GORA

UPRAVA ZA MLADE I SPORT

LOKALNI PLAN AKCIJE ZA MLADE (nacrt)

Tivat, 2012 .godina

Ovaj dokument pripremila je Radna grupa za izradu nacrtu LPAM-a Tivat i predstavlja rezultat rada i saradnje u okviru projekta „MLADI ZA MLADE TIVTA“ Opštine Tivat i Uprave za mlade i sport Crne Gore. Lokalni plan akcije za mlade promoviše društveno učešće mladih kroz partnerstva sa relevantnim institucijama koje se bave i rade sa mladima.

1 . UVOD

1.1.Lokalni plan akcije za mlade - pojam

1.2.Definicija pojma mladi

2. OPŠTINA TIVAT

2.1.Demografske karakteristike

2.2.Anketiranje mladih

3.OBRAZOVANJE

4.ZAPOŠLJAVANJE

5.ZDRAVLJE ,PORODICA, BEZBJEDNOST

6.UČEŠĆE MLADIH

7.KULTURA

8.LJUDSKA PRAVA

9. INFORMISANOST I MOBILNOST,SLOBODNO VRIJEME

10. SPORT

11.PETOGODIŠNJA STRATEGIJA

12.MONITORING I EVALUACIJA

13. AKCIONI PLAN 2012 - 2013.

1.1 POJAM – LOKALNI PLAN AKCIJE ZA MLADE OPŠTINE TIVAT

Lokalni plan akcije za mlade predstavlja razvojni dokument kojim se sprovodi briga o mladima u cilju poboljšanja položaja mladih u našoj opštini.

Ovaj dokument utvrđuje cjelovitu i usklađenu politiku prema mladima i radni plan i zadatak u sprovođenju akcionog plana.

U interesu mladih je da sve jedinice lokalne samouprave, institucije, sva udruženja građana i ostali subjekti društvene zajednice međusobnom saradnjom i zajedničkim djelovanjem doprinesu postizanju zajedničkih ciljeva.

Lokalni plan pokriva sljedeće oblasti :

obrazovanje, zapošljavanje, zdravlje, porodica, bezbjednost, učešće mladih, kultura, slobodno vrijeme, ljudska prava i informisanosti i mobilnost kao i slobodno vrijeme. Po prvi put do sada kao posebna oblast u Lokalnom planu akcije za mlade pojavila se oblast Sporta. Prilikom izrade Lokalnog plana vodilo se računa da sve planirane aktivnosti iz navedenih oblasti budu realne i sa mogućnošću realizacije u planiranim vremenskim okvirima.

Ovaj dokument sadrži analizu trenutne situacije (relevantnih subjekata i potreba mladih), Strateški plan za 5 godina, Akcioni plan za godinu (2012 – 2013) u kojem su navedeni prepoznati problemi, ciljevi i aktivnosti za rješavanje problema, nosioci aktivnosti, vremenski rok za realizaciju i indikatori (pokazatelji) uspješnosti realizacije svih navedenih aktivnosti.

Lokalni plan akcije za mlade opštine Tivat je u skladu sa nekoliko važnih evropskih i svjetskih dokumenata, koji određuju strateške pravce razvoja mladih :

„Bijela knjiga“ (Evropski parlament), „Evropska povelja o učešću mladih na lokalnom i regionalnom nivou “

(Kongres lokalnih i regionalnih vlasti Evrope), „ Nacionalna politika za mlade “, kao radni dokument i dodatak dokumentu Obrazovanje mladih ljudi :“ Izjava za 21. vijek “, “Jedanaest indikatora za razvoj nacionalne strategije i politike za omladinu“.

Lokalni plan se oslanja, i u skladu je sa Nacionalnim planom akcije za mlade Crne Gore, koji je usvojen 2006.godine od strane Vlade Crne Gore i predstavlja nacionalnu strategiju prema mladima.

Za podršku implementaciji Nacionalnog plana akcije za mlade (NPAM), pri Upravi za mlade i sport 2009.godine je osnovana Kancelarija za mlade, koja je, između ostalog u funkciji centralnog info punkta za realizaciju NPAM-a, ali i razvoja i implementacije lokalnih planova akcija za mlade, kao i saradnje sa NVO-ima koji rade sa mladima i za mlade.

U okviru Nacionalne strategije za mlade, princip decentralizacije je predstavljen kao model, koji će omogućiti sprovođenje nacionalnih ciljeva, ali u skladu sa specifičnim potrebama mladih u s vakoj lokalnoj zajednici. Kako bi se ciljevi sadržani u Nacionalnoj strategij i za mlade uspješno sprovodili na lokalnom nivou, neophodno je stvoriti određene preduslove, odnosno instrumente/mehanizme, koji će omogućiti sprovođenje Nacionalne strategije : izraditi lokalnu strategiju i akcioni plan za mlade, formirati Kancelariju za mlade i formirati Savjet za mlade.

1.2. Definicija pojma mladi

Pojam „mladi“ opisuje fazu života između djetinjstva i odraslog doba. Mladost je posebno životno razdoblje u kojem se uz biološko i psihičko sazrijevanje odvija i proces uključivanja pojedinca u društvenu zajednicu.

Dostizanje socijalne zrelosti ne zavisi samo od mladih, nego i od sveopštih mogućnosti koje im društvo pruža. Zato imamo različito definisanje starosnih granica mladih jer mogućnosti variraju od države do države. Prema Ujedinjenim nacijama i Svjetskoj banci, mladi su osobe od 15-24 godine. Sa druge strane, na području bivše Jugoslavije starosna granica mladih je nešto pomjerena nagore zbog dužeg trajanja obrazovanja i težeg zapošljavanja, što odlaže odrastanje i društvenu nezavisnost. Tako se u Hrvatskoj mladima smatraju osobe starosti od 15-29 godina, u Srbiji, Bosni i Hercegovini i Makedoniji od 15-30 godina, dok se u Crnoj Gori mladima smatraju osobe starosti od 15-29 godina. Populaciju mladih čini 23,2% od ukupnog broja stanovništva Crne Gore, a u Tivtu 20,92% od ukupnog broja stanovnika.

0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	
920	732	823	924	847	1161	1 134	915	909	Broj 14 013

ukupno 2 932 / 20,92 %

*MONSTAT–Zavod za statistikuCrneGore, Popis 2011

2.1. Demografske karakteristike

Tivat se nalazi u centralnom dijelu Bokokotorskog zaliva, na jugozapadnim padinama brda Vrmac. Nasuprot se proteže tivatski zaliv koji ujedno predstavlja i najveći od četiri zaliva u Boki Kotorskoj. Tivat se kao grad počeo razvijati tek krajem XIX v. kada je osnovana vojno pomorska luka Arsenal. Danas je Tivat moderan grad orjentisan na razvoj turizma kao prioritetne djelatnosti koji ima 14 013 stanovnika. Svojim turističkim kapacitetima i budućim investicionim projektima, luksuznom marinom za mega jahte "Porto Montenegro" investicionim projektima,(Luštica development, Qatary Diar, Metropol), Tivat je upisan u turističke karte kao atraktivna turistička i nautička destinacija.

Razvoj stanovništva u opštini Tivat i Republici Crnoj Gori bio je dosta sličan sve do 1971. godine. U opštini Tivat došlo je do preokreta kod migracionih kretanja i sve jača imigracija uzrukovala je brzi rast stanovništva iako je prirodni priraštaj počeo padati. Porast stanovništva bio je već u periodu 1971-1981 dosta jak naročito zbog visokog prirodnog priraštaja i preokreta u migracionim kretanjima (sa tradicionalne emigracione opštine Tivat postaje imigraciona opština).

Podjela stanovništva po godinama

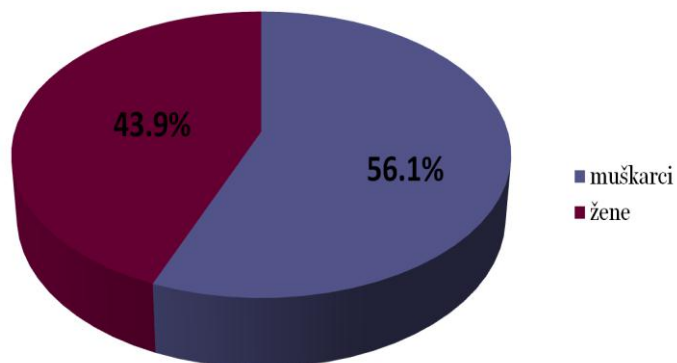
	CRNA GORA	TIVAT 2003	Tivat 2011
0 do 4 godina	38950	737	920
5 -9 godina	38430	837	732
10-14 godina	41371	925	823
15-19	44093	1054	924
20-24	42816	1075	847
25-29	45793	797	1116
30-34	44495	1036	1134
35-39	41879	1053	915
40-44	40496	1075	909
45-49	43089	1053	1024
50-54	43613	669	1042
55-59	41223	633	1040
60-64	34196	651	824
65-69	22121	455	512
70-74	25141	340	537
75-80	17184	223	395
80-84	10021	50	204
85-89	3739		94
90 i više	1131		31
Nepoznato	248		8

Izvor: Monstat

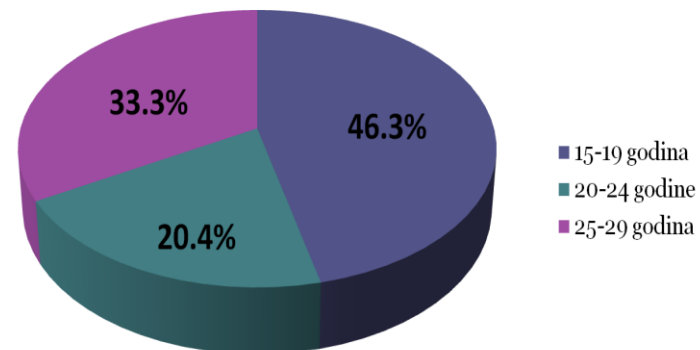
2.2. Anketiranje mladih

Za potrebe izrade Akcionog plana za mlade sprovedena je anketa, koju je popunilo 404 mladih ispitanika sa područja Tivatske opštine. Anketiranje je sprovedeno radi istraživanja problema, prioriteta i potreba mladih naše opštine. Na osnovu istraživanja izvršena je analiza problema i trenutnog stanja, nakon čega je definisana petogodišnja Strategija i izrađen jednogodišnji Akcioni plan za mlade u opštini Tivat.

ANALIZA ISPITANIKA PO POLU:

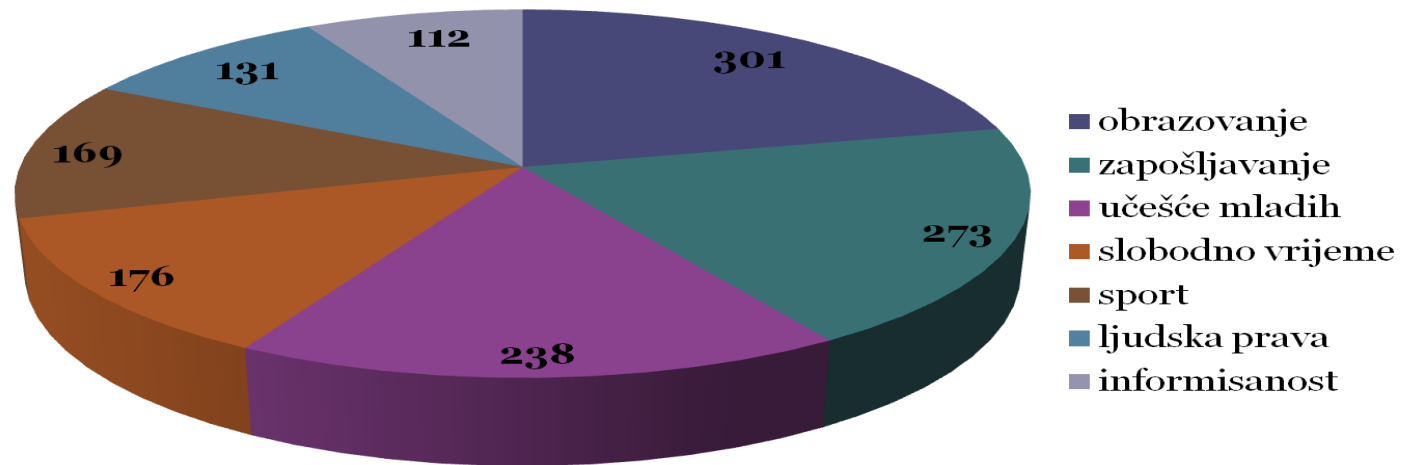

STAROSNA STRUKTURA:

* Istraživanje potreba mladih

OBLASTI KOJE ĆE BITI OBUHVAĆENE PLANOM:

U svim savremenim društvima, oblast obrazovanja zauzima jednu od primarnih uloga za društveni progres. Slojevitošću modernog društva, tako i njegovim zahtjevima razvili su se i različiti vidovi obrazovanja (formalno, neformalno i informalno obrazovanje) koji trebaju da koriste razvoj ukupnih potencijala ličnosti i njihove usklađenosti sa društvenim potrebama.

FORMALNO OBRAZOVANJE

U opštini Tivat , na osnovu sprovedenog istraživanja po osnovnim školama, postoje dvije osnovne škole i dvije područne škole. Na teritoriji Opštine Tivat postoje sljedeće školske ustanove:

- osnovno obrazovanje (2),
- osnovno muzičko obrazovanje (1)
- srednjoškolsko obrazovanje (1),
- visokoškolsko obrazovanje (1).
- međunarodna škola (1)

JU Osnovna škola „Drago Milović“ – Tivat

U školskoj 2011/2012 godini upisano je 1.305 učenika koji su raspoređeni u ukupno 50 odjeljenja i to: u razrednoj nastavi (I – V odeljenja) 29, u predmetnoj nastavi 21 (VI – IX odjeljenja).Ova škola ima i dvije područne škole u Donjoj Lastvi i Gradiošnici

JU Osnovna škola „Branko Brinić“ – Radovići

Ukupan broj učenika u školi je 169.

Škola za osnovno muzičko obrazovanje Tivat , školsku 2011/12g. uči 280 učenika od toga: 235 učenika u Tivtu i 45 u područnom odjeljenju Radovići.

Srednja mješovita škola „Mladost“ – Tivat

Škola broji ukupno 645 učenika, rasporedjenih u 22 odeljenja.

Obrazuje četiri područja rada i to : Gimnazija opšteg smjera (8 odeljenja) , mašinstvo i obrada materijala , elektrotehnika ekonomija, pravo i administracija. Pored obaveznih predmeta učenici izučavaju i obavezne izborne predmete. Pored aktivnosti u okviru procesa redovnog nastavnog obrazovanja učenici su uključeni aktivno u vannastavni rad u kojem su dodatno motivisani za svoj aktivan i kretivan rad u različitim oblastim, kao što je rad u sekcijama, njegovanje zdravih stilova života, debatne, dramske, sportske sekcije, realizuju radio emisiju „Teen cod“ i sl.

Takođe učestvuju u realizaciji različitih projekata, kako u školi tako i u okviru volonterskog rada u nevladinom sektoru. Novinarska sekcija uspješno uređuje školski časopis „Mladost“, članovi dramske sekcije uspješno učestvuju na različitim kulturnim manifestacijama u gradu.

Fakultet za Mediteranske poslovne studije

Svoje nastavne planove organizuje na tri studijska progama: Menadžment i bezbjednost marina i jahti, Menadžment u carinskom,špediterskom i agencijskom poslovanju i Menadžment u nautičkom turizmu, sportu i rekreaciji.

Privatna škola – Knightsbridge School Montenegro – Porto Montenegro

INKLUZIVNO OBRAZOVANJE

Jedno od osnovnih ljudskih prava je pravo na obrazovanje. Djeci, omladini i odraslim licima sa invaliditetom treba omogućiti primarno , sekundarno i tercijarno obrazovanje u jedinstvenom sistemu, bez diskriminacije. U procesu obrazovanja do najveće moguće mjere treba razviti ličnost i sposobnosti osoba sa invaliditetom. OSI imaju pravo na inkluzivno obrazovanje i posebne uslove školovanja. Zato je jako bitno razviti posebne servise podrške pri obrazovnim ustanovama u čijem kreiranju treba da učestvuju roditelji i OSI. Posebnu pažnju treba posvetiti i edukaciji prosvjetnih radnika u školama koje pohađaju i djeca sa posebnim potrebama.

Vlada Crne Gore usvojila je Strategiju inkluzivnog obrazovanja u martu mjesecu 2008.godine.

Vodeće načelo strategije je kvalitetno i dostupno obrazovanje djece i omladine s posebnim obrazovnim potrebama u skladu s njihovim interesovanjima, mogućnostima i potrebama.

Komisija za usmjeravanje djece sa smetnjama u razvoju je najvažniji segment u inkluzivnom obrazovanju. Zakon o specijalnom obrazovanju i vaspitanju, usmjeravanje u obrazovne programe djece sa posebnim potrebama je vraćeno sa republičkog na lokalni nivo, tj. u nadležnost Sekretarijata za društvene djelatnosti. Zadatak Komisije je da usmjeri djecu u obrazovne programe u skladu sa njihovim stepenom ometenosti.

Donošenjem seta zakona iz oblasti vaspitanja i obrazovanja postoji pravni okvir i za inkluzivno obrazovanje:

- Opštim zakonom o vaspitanju i obrazovanju (čl. 27)
- Zakonom o gimnaziji (čl 10)
- Zakonom o osnovnoj školi (čl. 9)
- Zakonom o stručnom obrazovanju (čl. 9)
- Zakonom o predškolskom vaspitanju i obrazovanju (čl. 9)
- Zakonom o obrazovanju odraslih (čl. 19) i
- Zakonom o visokom obrazovanju

Zakonodavac je dakle, obuhvatio sva lica, djecu, mlade i odrasle, da se vaspitavaju, obrazuju i osposobljavaju za život i rad tokom cijelog života, čime im se obezbjeđuje jednak pristup vaspitanju i obrazovanju i ravnopravno učešće u društvu. Zakon utvrđuje postupak usmjeravanja. Primjenom principa decentralizacije, u nadležnosti organa lokalne uprave je imenovanje komisije za usmjeravanje OSI (prvostepena komisija).

U Opštini Tivat postoji baza podataka o mladima usmjerenim u posebne obrazovne programe:

UKUPAN BROJ	BROJ OSOBA OD 15 GODINA PO POLU OBUHVAĆENIH POSTUPKOM	
43	MUŠKE	ŽENSKA
	7	4

11 OSOBA

ISTRAŽIVANJE POTREBA MLADIH

U pogledu osoba sa invaliditetom (OSI) ne postoji dovoljna usaglašenost termina kojima se označavaju njihove specifičnosti. Prisutni su različiti nazivi kojima se stavlja naglasak na različite aspekte problema sa kojima se susreće ova kategorija lica. Još uvijek su prisutni termini: „hendikep“ i „hendikepirane osobe“, odnosno „invalidi“ i „invalidna lica“, „invalidna djeca“. Ovakva terminologija izražava medicinski i dijagnostički pristup prema OSI. Danas se ovi termini od strane međunarodnih organizacija OSI i Organizacije Ujedinjenih nacija (OUN) smatraju prevaziđenim i zastarjelim. Međutim, još uvijek se ovi termini mogu sresti, kako u zakonima, tako i u teoriji i praksi, a pored njih se koriste i uvredljivi termini kao što su: „defekt“, „ometenost“, „nedovoljna osposobljenost“ i dr. Osim toga, ova lica se često kvalifikuju i kao „lica ili djeca sa posebnim potrebama“. Takav tretman OSI ne samo da čini ovu populaciju stanovništva marginalizovanom, već i neadekvatno izražava specifičnosti koje je karakterišu. Naime, ne radi se o izdvojenim, neobičnim ili posebnim potrebama ovih lica, već samo o posebnim modalitetima zadovoljavanja univerzalnih potreba svakog čovjeka. Pri tome se pretpostavlja i neophodna je aktivna uloga države. Pružanje jednakih mogućnosti se postiže putem tzv. „pozitivne diskriminacije“, odnosno „afirmativne akcije“ prava koja uživaju ova lica, čime oni afirmišu svoje preostale potencijale.

NEFORMALNOOBRAZOVANJE

Neformalno obrazovanje je izvan institucionalno obrazovanje u kojem su obrazovne aktivnosti organizovane i planirane, Podstiču individualno i društveno učenje i sticanje različitih veština i znanja,te razvoj stavova i vrijednosti. Stanje u Tivtu na ovom polju je slično je stanju u Crnoj Gori a i državama iz okruženja:postoje nevladine organizacije koje se bave neformalnim obrazovanjem, čije su ciljne grupe mladi ljudi.Nepostoji evidencija o ovim programima, njihovom kvalitetu, kao i broju mladih koji su obuhvaćeni programima, a nijedna institucija nije zadužena za pružanje logističke podrške

INFORMALNO OBRAZOVANJE

Informalno obrazovanje obuhvata razmjene znanja u okviru porodice, među prijateljima,putem mas medija, interneta,knjiga. Mladi su u Tivtu,kao i u Crnoj Gori u prilici da svakodnevno primaju informacije putem mass medija, interneta, knjiga, udruženja, rada u grupi i slično. Ovaj vid obrazovanja nije dovoljno istražen i njemu se ne pridaje dovoljno pažnje.

STIPENDIRANJE UČENIKA I STUDENATA

Skupština opštine Tivat je donijela odluku kojom se uređuju uslovi i postupak dodjele stipendija, redovnim studentima, prava i obaveze davaoca i korisnika stipendije, kao i druga pitanja od značaja za stipendiranje studenata na ustanovama za visoko i više obrazovanje. Uslovi koje studenti treba da ispunjavaju su sledeći:

1. Pravo na stipendiju imaju studenti koji su:

- prema nastavnom programu ustanove visokog obrazovanja na kojoj studiraju položili ispite iz prethodne godine studija u visini od najmanje 90% ECTS kredita (evropski sistem transfera kredita) i postigli index uspeha najmanje 9,00;

2. Pravo na stipendiju imaju i studenti koji su : lice bez oba roditelja , lice sa invaliditetom i lice pripadnik Roma, Aškalija i Egipćana, bez obzira na prosjek ocjena iz prethodne godine i

3. Pravo na stipendiju imaju učenici nosioci diplome "Luča" za I godinu studiranja u slučaju da odmah nakon završetka srednje škole upisuju studije

Predsjednik opštine , u zavisnosti od sredstava u Budžetu opštine, povodom određenih datuma posebnom novčanom nagradom nagrađuje najuspješnije studente.

ISTRAŽIVANJE POTREBA MLADIH

U anketi koja je sprovedena za potrebe Lokalnog akcionog plana za mlade iz oblasti obrazovanja istaknuti su sljedeći prioriteti: otvaranje novih fakulteta, manje cijene školarina, otvaranje novih smjerova u srednjoj školi .Bolje studentsko i učeničko organizovanje, konstantno usavršavanje nastavničkog kadra, reforma školstva, razmjena studenata i studentske stipendije, veći broj sekcija u školama, organizovanje neformalno obrazovanje, organizovanje besplatnih škola stranih jezika, edukacija vršnjačkih edukatora, organizovanje praktične nastave, debata, seminara, radionica, opšta informisanost, odvojenost obrazovanja od politike.

Zapošljavanje je oblast koja je neophodna za normalan opstanak i funkcionisanje ljudi, spoj između pojedinca i posla, na osnovu kojeg on osigurava egzistenciju sebe kao pojedinca i druge ljude u okviru svoje porodice. Biti zaposlen znači osjećati se odgovornim, korisnim i osiguranim u široj društvenoj zajednici. Zato je ova oblast od posebne važnosti, naročito za mlade ljude, koji stasavaju u ozbiljne odgovorne ljude, koji će biti nosioci porodice i važnih životnih pitanja, tokom svojih života.

Iako se mladi ljudi u Tivtu suočavaju sa velikim brojem problema, većina stavlja nezaposlenost u sami vrh liste problema.

Ko se bavi zapošljavanjem u Tivtu.

Zavod za zapošljavanje Crne Gore- Biro rada Tivat posreduje između poslodavaca i nezaposlenih i obavlja još niz aktivnosti koje se tiču zapošljavanja:

- Obavlja informativne razgovore za sva novoprijavljena lica sa evidencije Zavoda, a izvode ga stručno obučeni savjetnici za zapošljavanje. Na informacionom razgovoru nezaposlena lica dobijaju informacije o svojim pravima i obavezama, koje imaju dok se nalaze na evidenciji
- Organizuje informaciono-motivacione seminare (radionice), čiji su programi namjenjeni svim nezaposlenim licima, a imaju svrhu da informišu nezaposlene o svim značajnim obilježjima tržišta rada i zapošljavanja. Takođe, imaju za cilj da motivišu nezaposlene da aktivno traže posao
- Intervjui i planovi zapošljavanja. Za svako nezaposleno lice savjetnici za zapošljavanje rade individualni plan zapošljavanja na osnovu strukturiranog intervjua. Plan zapošljavanja pomaže nezaposlenom licu da brže dođe do posla uz visokostručno i profesionalno usmjeravanje savjetnika
- Organizuju programe sticanja vještina, a na taj način povećavaju konkurentnost na tržištu rada nezaposlenima, putem Informatičkog opismenjavanja i organizovanjem kurseva stranih jezika
- Vršer sezonsko zapošljavanje
- Finansiraju javne radove, a javni radovi su lokalni ili državni programi zapošljavanja koji su namjenjeni podsticanju otvaranja novih radnih mjesta i očuvanju ili razvoju radnih sposobnosti nezaposlenih lica. Organizuju se zbog izvođenja socijalno-obrazovnih, komunalnih, ekoloških i dr. programa, u saradnji sa javnim institucijama, opštinom i nevladinim sektorom)

PROGRAMI I MJERE ZA ZAPOSŁJAVANJE

Kad je riječ o zapošljavanju u opštini Tivat se ističe akcija oko zapošljavanja pripravnika i talentovanih lica. Za prvih šest mjeseci ove godine Zavod za zapošljavanje Crne Gore finansirao je 288 pripravnika sa visokom školskom spremom, 7 pripravnika sa višom i 11 sa srednjom stručnom spremom na nacionalnom nivou.

Opština Tivat je zajedno sa Zavodom za zapošljavanje finansirala u toku 2011 godine zapošljavanje 41 pripravnika u javnim ustanovama i preduzećima. Akcija je nastavljena i u 2012 godini i biće zaposleno 50 mladih ljudi) kroz akciju zapošljavanja pripravnika i radnu praksu za visokoškolce).

U Tivtu postoji i radi Omladinska zadruga koja je osnovana 1986 godine sa ciljem da za potrebe poslodavaca angažuje svoje zadrugare na obavljanju povremenih, privremenih i sličnih poslova, radi sticanja sredstava za školovanje, zadovoljavanje osnovnih ekonomskih, socijalnih i drugih ličnih potreba. Članovi Omladinske zadruge su učenici, đaci studenti i nezaposlena lica sa teritorije Crne Gore koji svoj angažman većinom nalaze u obavljanju poslova koji su kratkotrajni ili sezonskog karaktera.

AKTIVNA I NEAKTIVNA POPULACIJA MLADIH U TIVTU

Pod aktivnim stanovništvom smatraju se osobe koje obezbjeđuju ponudu rada, doprinose ili su raspoloživi da doprinose proizvodnji roba i usluga.

U neaktivnoj populaciji najveće učešće imaju oni sa završenim srednjim stručnim obrazovanjem u trajanju od 4 godine, zatim oni sa završenom osnovnom školom i oni sa završenim srednjim stručnim obrazovanjem u trajanju od 3 godine.

Analiza strukture neaktivne populacije prema starosti pokazuje da najveće učešće imaju populacijske grupe starosti od 15 do 19 godina, od 20 do 24 godina. Kada se uzmu u obzir i starosne grupe od 55 do 59 i od 60 do 64 godina starosti struktura neaktivne populacije za opštinu Tivat je 2,38%.

ISTRAŽIVANJE POTREBA MLADIH

Osnovni razlozi neaktivnosti su studiranje, zatim briga o djeci, rad u domaćinstvu, zdravstveni razlozi. Interesantno je napomenuti da značajan broj, neaktivne populacije kao osnovni razlog svoje neaktivnosti navodi to što su šanse za dobijanje posla male, da nemaju vezu za zaposlenje, dok neki žele da budu slobodni i da nemaju radnih obaveza.

*Podaci Zavoda za zapošljavanje Crne Gore

Tivat, otvaranjem brojnih investicija stvara mogućnosti za zapošljavanje mladih ljudi i sve ih više motiviše da ostanu u njemu i daju svoj puni doprinos razvoju i prosperitetu. Obezbeđivanje ekonomske sigurnosti mladih ljudi je zbog toga neophodno, ako žele da postanu aktivni građani.

Na evidenciji Biroa rada Herceg-Novi kancelarija Tivat za 2011.god. nalazi se 797 nezapošljena lica, što je približno isto kao i prethodne godine, kada je na evidenciji bilo 802 nezapošljena lica.. Stopa nezaposlenosti je 13,1 % dok su žene zastupljene sa 44 %. Ovi podaci nalaze se u izvještaja o radu za prvo polugodište 2012.godine Zavoda za zapošljavanja Crne Gore.

Stopa nezaposlenosti:

	Stopa nezaposlenosti
Tivat	13,1 %
Crna Gora	11,57 %

Zapošljavanje mladih OSI/OSH

INVALIDNA LICA	13
KATEGORISANA OMLADINA	6
19 osoba	

Mladi OSI/OSH se mogu upošljavati i preko javnih radova.

Javni rad je realizovan kroz partnerski odnos ZZZ CG I Turističke organizacije Tivat.Zaposleno je jedno invalidno lice,a javni rad je trajao 12 mjeseci.

ISTRAŽIVANJE POTREBA MLADIH

Veliki broj mladih, koji su anketirani, su iskazali razočarenje načinom na koji se zapošljavaju. Po njima, kako izjavljuju, najvažnije karakteristike za zapošljavanje i problemi su: veliki broj akultetski obrazovanih mladih ljudi za koje nema posla jer se njihovo zanimanje ne traži, ne uzimanje u obzir stručnosti pojedinaca ispred svega ostalog, loše informisanje mladih o slobodnim radnim mjestima, nedovoljan rad Zavoda za zapošljavanje na upošljavanju mladih, manjak radnih mjesta....

Pored toga, mladi su kroz ankete prepoznali i probleme koji se javljaju kod većine mladih u vezi zapošljavanja, a to su: loša motivacija, prisutna lijenost, ograničen obrazovni profil mladih ljudi.

Takođe, mladi su iznijeli i neke činjenice koje smatraju da bi im pomogle prilikom zapošljavanja:

dobra priprema za intervju, pokretanje sopstvenog biznisa, edukacija pri pisanju CV-a, neophodna edukacija i informisanje o ponudi i potražnji na tržištu rada, samoinicijativa...

* Podaci iz Izvještaja o radu biroa rada Herceg Novi za 2012 g.

„Zdravlje je stanje potpunog tjelesnog(fizičkog),duševnog(psihičkog)i socijalnog blagostanja,a ne samo odsustvo bolesti i iznemoglosti“(Ustav Svjetske zdravstvene organizacije,1946).

„Zdravlje nije puko nepostojanje bolesti,već stanje potpunog fizičkog,mentalnog,duhovnog i socijalnog blagostanja“ (Deklaracija Svjetske zdravstvene organizacije iz Alma Ate,1974).

U Domu zdravlja u Tivtu postoje savjetovaništa za mlade, savjetovanište za trudnice.Opština Tivat, je u sklopu Sekretarijata za upravu i društvene djelatnosti u maju mjesecu 2010 formirala opštinsku Kancelariju za prevenciju bolesti zavisnosti i pitanja mladih. Po preporuci Nacionalnog savjeta Crne Gore i u skladu sa Zakonom o drogama donešenim 03.06.2011 kojim su definisane smjernice i način rada Kancelarije. Po planu i programu koji se usvaja na Skupštini Opštine svake godine Kancelarija ostvaruje rezultate na polju prevencije kao svoje primarne oblasti djelovanja.Sprovode se razne kampanje, seminari, radionice i istraživanja i uz saradnju spoljnih saradnika broj mladih koji se uključuju u rad se iz dana u dan omasovljava.

Kao problem mladih ljudi u Tivtu u oblasti zdravlja jeste i nizak nivo svijesti mladih ljudi o zdravim stilovima života. Veliki dio svog slobodnog vremena mladi provode u kafićima, igraonicama, kladionicama. Na tim mjestima ostaju do kasnih noćnih sati,a nerijetko su i pod dejstvom alkohola i kao takvi se pojavljuju kao učesnici u saobraćaju i na taj način ugrožavaju svoj život i život drugih ljudi.Nerijetko se dešavaju i trke automobilima gdje mladi ne razmišljaju o posljedicama,nego je samo važno biti , viđen u „društvu“. I z tih razloga kako bi bili prihvaćeni u društvu, mladi ljudi počinju koristiti psihoaktivne supstance.

Na pitanje kakva je porodica u Crnoj Gori,danas se daju prilično oprečni odgovori,među kojima su dominantna dva:

1. „Uprkos započetom procesu tranzicije i demokratizacije, Crna Gora je još uvijek zadržala patrijarhalni poredak u svim sferama života, pa i u porodičnom životu; u većini slučajeva u patrijarhalnoj crnogorskoj porodici dominira muškarac - partner, otac, koji ima jaku partnersku i roditeljsku moć, gdje su u podređenom položaj u i djeca i žena-partnerka - majka (kojoj je istovremeno nametnuta isključiva odgovornost za stabilnost i održanje porodičnog života i vaspitavanje djece).

2. „Porodica više nije kao nekada.Promijenila se njena priroda ali i identitet.Radikalnoj transformaciji ove značajne mikro strukture savremenog društva doprinio je promijenjeni položaj žene u savremenoj civilizaciji :to važi i za crnogorsku porodicu koja napušta patrijarhalna i tradicionalna svojstva i postaje dio svjetske promjene“ (prof.DrRatkoBožović).

Ova dva mišljenja koja se odnose na položaj muškarca i žene u porodici mogu se prenijeti i na Tivat. Problem koji se odnosi na zasnivanje porodice jeste i taj što su mladi ljudi uplašeni činjenicom da još one kome treba da vode računa,pogotovo ako su nezaposleni.Mladi ljudi se plaše roditeljstva i obaveza koje ono povlači sa sobom: kako će se snaći u ulozi roditelja, da li mogu sve obezbijediti djeci i na koji način ih vaspitavati i voditi brigu o njima.Malo vremena za zajedničke porodične aktivnosti koje odražavaju porodično zajedništvo, privrženost, bliskost, uzajamnu podršku i lojalnost.Sve to doprinosi gubitku porodične kohezije, povezanosti i identiteta.

Bezbjednost

Posljednjih godina zabilježen je porast vršnjačkog nasilja, kriminal kod maloljetnika, takođe stopa smrtnosti u saobraćaju kod mladih ljudi se povećava. Saobraćajne nezgode spadaju u sam vrh uzroka smrti među mladima kako u zemljama članicama OECD (Organizacija za ekonomsku kooperaciju i razvoj), tako i u Crnoj Gori. Problem bezbjednosti u Tivtu, posebno je naglašen vikendom kada većina mladih izlaze u provod, obično u večernjim satima.

Organi policije, Opštinski sud u Kotoru imaju nadležnosti u suzbijanju kriminaliteta i nasilja kod mladih, dok ostale organizacije civilnog društva (NVO) mogu da utiču na rješavanje ovih problema preventivno u direktnom radu sa mladima i u saradnji sa ovim institucijama.

ISTRAŽIVANJE POTREBA MLADIH

Istraživanjem potreba mladih došli smo do podatka da mladi pomoć doktora traže samo kada je to neophodno, a teže i tada, pošto je zdravstveni sistem regulisan po principu izabranog doktora, da nemaju povjerenja u zdravstvo i da se preventivno ne kontrolišu. Ukazali su da su glavni problem i u Tivtu : bolesti zavisnosti, polne bolesti, bolesti poremećaja metabolizma, broj mladih ljudi koji voze u alkoholisanom stanju i nerijetko su povrijeđeni u saobraćajnim nezgodama. Izjavili su da ne koriste usluge savjetovaništva kako zbog nepovjerenja, tako i zbog sramote i stida, i da su nedovoljno upoznati sa radom savjetovaništva.

U Tivtu je u porastu i broj žrtava nasilja. Što se tiče porodice mladi su se izjasnili da kasno stupaju u brak iz razloga ekonomske zavisnosti od porodice. Usljed nezaposlenosti i nemogućnosti odvojenog života veliki broj mladih ljudi kasnije zasniva porodicu.

Pod učešćem mladih u društvu se podrazumijeva širok spektar djelovanja mladih u svim sferama života u cilju razvoja kako same individue, tako i cjelokupnog društva. Mladi (između 15 i 29 godina) čine 20,92% od ukupnog broja stanovnika Tivta (MONSTAT – Zavod za statistiku, Popis 2011, Podgorica).

Dakle, mladi bi, s razmjerno svojoj brojnosti trebalo da predstavljaju ako ne najznačajniju, onda jednu od osnovnih poluga u kreiranju ukupne društvene realnosti. Pred mladim ljudima, koji pokušavaju da dovedu do nekih promjena u društvu stoji mnogo prepreka. Tu su i predrasude starijih koji mlade smatraju manje odgovornim, ne zainteresovanim ili ne dovoljno iskusnim. Ova činjenica se slaže sa predrasudama koje mladi imaju prema starijima. Mladi vjeruju da stariji nemaju razumijevanja za njihove potrebe i da neshvataju ozbiljno njihove probleme, kao i da ne uvažavaju njihovo mišljenje, te zbog toga stiču negativne stavove prema aktivnom učešću u društvu i izgradnji tog društva.

Lokalna samouprava obuhvata pravo građana sa područja određene opštine i organa lokalne samouprave, da u granicama utvrđenim zakonom, uređuju i upravljaju određenim javnim i drugim poslovima na osnovu sopstvene odgovornosti. Opštine su obavezne da stvaraju uslove, podstiču i pomažu učešće stanovništva u ostvarivanju lokalne samouprave putem različitih oblika Učešća u izjašnjavanju i odlučivanju o poslovima od zajedničkog interesa u cilju zadovoljavanja kulturnih, sportskih, obrazovnih, zdravstvenih, informativnih potreba, potreba iz oblasti zapošljavanja i drugih.

Na lokalnom nivou mogu, posredstvom nevladinih organizacija i angažmana u njima, da uzmu učešće u kreiranju i realizaciji inovativnih projekata i aktivnosti, u saradnji sa organima lokalne samouprave i uz njihovu finansijsku podršku.

Opština Tivat je jedna od 8 opština u Crnoj Gori koja je u Poslovnik Skupštine uvela „institut prazne stolice“ za predstavnike NVO. Mladi se mogu uključiti kroz političke partije. Broj mladih u političkim partijama kreće se od pedeset do dvesta, u zavisnosti od partije do partije. Biračko pravo se ostvaruje sa navršene osamnaest godina. Mladi učešće u političkim partijama sprovode preko smjernica i odluka organa, uključuju se preko programa na osnovu kojih se nude perspektive mladim ljudima.

ISTRAŽIVANJE POTREBA MLADIH

Istraživanjem potreba mladih, došli smo do podatka da se mladi najčešće uključuju u društvo preko nevladinih organizacija, sportskih klubova, političkih partija, debatnih klubova i drugih organizacija (u okviru škola). Mladi u Tivtu su kao glavni problem neučestvovanja u društvu izrazili: letargičnost, mišljenje da su nemoćni u odlučivanju, izbjegavanje političkog angažovanja, nezainteresovanost za aktivno učešće u donošenju promjena u životu društva. Nedovoljno sadržaja i mogućnost i za korisnim provođenjem slobodnog vremena izaziva kod mladih opštu apatiju ili odlazak u veće gradove. Mladi takodje smatraju da nisu dovoljno informisani. Izražena su i devijantna ponašanja mladih (konzumiranje droge i alkohola, netolerancija i diskriminacija manjinskih grupa, itd.). Mladima je potrebno unapređenje u razvoju vannastavnih aktivnosti, organizovanje raznih radionica, (povećanje broj radionica određene teme-narkomanija, IV/AIDS, građansko obrazovanje, zdravi stilovi života,...) koje će podržati i razviti programe neformalnog obrazovanja, kreirati i razviti programe obuke, obezbjediti uslove za realizacije programa.

Da bi uspješno djelovali, neophodno je da dostignu određena znanja i veštine, ali i stavove i vrijednosti. Najkraći put do ovih znanja, vještina i stavova je neformalno obrazovanje, koje ne radi samo na intelektualnim sposobnostima pojedinca, već utiče na cijelu ličnost, pripremajući i podstičući i ljude na društveno djelovanje.

7. KULTURA

Kultura se odnosi na cjelokupno društveno nasljeđe neke grupe ljudi, to jest mišljenja, osjećanja i djelovanja neke grupe, zajednice ili društva, kao i na izraze tih obrazaca u materijalnim objektima. Riječ kultura potiče od latinske riječi colere, što je značilo : nastanjivati, uzgajati, štiti, poštovati. Za kulturu postoje i druge definicije koje odražavaju razne teorije za razumijevanje i kriterijume za vrednovanje ljudske djelatnosti. Ljudi pomoću kulture u istom društvu dijele zajedničko ponašanje i način razmišljanja. Ljudi se izražavaju i predstavljaju, na sebi svojstvene načine, u širem okruženju, i na taj način stvaraju određenu kulturnu sadržinu. Kultura mladih je ,opet na svojstven način mladih, specifična u odnosu na kulturu odraslih. Nesporna je činjenica da opština Tivat ima izuzetan kulturni potencijal, kulturnu istoriju, baštinu i tradiciju. Nosilac kulturne djelatnosti u Tivtu je svakako JU Centar za kulturu – Tivat. U okviru Centra za kulturu radi Muzej i Galerija Ljetnjikovac Buća i Narodna biblioteka.

Od značajnijih kulturnih manifestacija na području tivatske opštine svakako treba spomenuti:

- **Bokeljska noć u Donjoj Lastvi** – organizuje Bokeljska mornarica
- **Tradicionalni lastovski karneval** - organizuje Nevladina organizacija "Harlekin".
- **Žućenica fest** - u organizaciji Organizacije žena
- **25. maj** - Dan mladosti - nevladina organizacija Konzulat SFRJ
- **Turistički cvijet** - organizaciji Turističke organizacije
- **Tivatsko kulturno ljeto** - Centra za kulturu Tivat,
- **Fešta od rogača** - NVO "Hrvatska krovna zajednica", Opština i Turistička organizacija Tivat,
- **Lastovske svečanosti** - kulturno - turističko i zavičajno društvo „Napredak“ i tivatski Centar za kulturu.
- **Novembarski dani kulture** - organizuju se povodom dana Opštine i u okviru njih se održavaju razne izložbe, poetske večeri, pozorišne predstave, koncerti a 2011 održane su prve Igre bez granica „Mladi za mlade“.

ISTRAŽIVANJE POTREBA MLADIH

Probleme iz oblasti kulture u Tivtu, koje su mladi prepoznali na osnovu anketa su: nepostojanje bioskopa, nepostojanje Omladinskog kulturnog centra, loša informisanost o kulturnim dešavanjima, loša promocija domaćih talenata, kulturna ponuda neadekvatna mladima, nepromovisanje hobija, problem nezainteresovanosti mladih, malo novih manifestacija, loša ponuda knjiga, nedovoljno razvijena ekološka kultura kod mladih.

„Svi ljudi rođeni su slobodni, sa jednakim dostojanstvom i pravima“-tako počinje član 1 opšte povelje o ljudskim pravima.

Postoje četiri vrste ljudskih prava.

Prvu grupu čine tzv.lična prava.U ova prava spadaju ona prava koja bi trebala brinuti o tome da čovjek kao takav bude zaštićen i da njegovo ljudsko dostojanstvo ostane netaknuto.Primjer za to je pravo na život, što je osnova za sva ostala prava, i pravo na slobodan razvoj ličnosti.

Pored ličnih prava, drugu grupu čine politička i civilna, odnosno građanska prava.Ona bi svakom čovjeku trebala garantovati nesmetano učešće u političkom životu u okviru njegove zajednice, bez straha da će zbog toga biti neopravdano kažnjen.

Na primer, sloboda mišljenja i sloboda štampe...

Socijalna i ekonomska prava čine sljedeću grupu.Ova prava, prije svega treba da osiguraju da svaki čovjek bude opskrbljen najmanje osnovnim stvarima da bi , u najmanju ruku, mogao preživjeti. Međutim, ovim pravima pripada i pravo svakog čovjeka na obrazovanje.

Takozvana prava treće generacije tek se od nedavno ubrajaju u ljudska prava.

Pored prava na razvoj, koja bi trebala pomoći smanjenju jaza koji vlada između bijede i bogatstva širom svijeta,upravo u treće generacije ubrajaju se, prije svega, prava na zaštitu životne sredine.Ova prava imaju za zadatak garanciju da prirodni životni prostori čovjeka neće biti previše oštećeni ili čak potpuno uništeni.

Kada govorimo o ljudskim pravima, onda treba razmotriti i razliku između tzv. osnovnih i ljudskih prava.Osnovna prava su prava koja svaka država garantuje svojim građanima i prava koja su sadržana u Ustavima pojedinih država. Po osnovu njih građanin se može obratiti sudu.Ljudska prava su u izvjesnoj mjeri osnovna ideja koja leži iza osnovnih prava. Do sredine prošlog vijeka u njima se izražavao moralni zahtjev na prava definisana zakonskim propisima pojedine države, dakle, ljudska prava su prirodna prava.

Ljudska prava su univerzalna, neotuđiva i nedjeljiva, međuzavisna i povezana.

Osnovne vrijednosti ljudskih prava su ljudsko dostojanstvo i jednakost, a iz njih proističu sloboda, poštovanje drugih, nediskriminacija, tolerancija, pravda, odgovornost.

Nosioci obaveza i odgovornosti poštovanja, promocije i zaštite ljudskih prava kako na državnom tako i na lokalnom nivou jesu parlament, pravosudni sistem u cjelini (sudovi, organi tužilašta i advokatura)i organi izvršne vlasti.

Zaštitnici ljudskih prava u Crnoj Gori su:institucija Ombudsmana tj .Zaštitnika ljudskih prava i sloboda, zatim institucije obrazovanja na svim niovima ,nezavisne regulatorne agencije, mediji, kao i različite vjerske institucije.

Što se tiče nevladinih organizacija na lokalnom nivou ne postoji nijedna koja se bavi isključivo zaštitom ljudskih prava. Svaka od Organizacija bavi se zaštitom ljudskih prava određene ciljne grupe kao što su: djeca, starije osobe, osobe sa invaliditetom, RAE populacija...

Važno je istaći da je u Crnoj Gori usvojen Zakon o zabrani diskriminacije („Sl.listCG”, 46/2010). Ovaj Zakon je značajan iz razloga što niko ne može drugoga diskriminisati na osnovu nekog ličnog svojstva ličnosti. Ovim Zakonom su zaštićene različitosti, i na taj način se može uticati na podizanje svijesti kod mladih, kao i kod svih na prihvatanje različitosti. U slučaju diskriminacije po bilo kom osnovu postoje i novčane kazne, a pokreće se i postupak, tako da lice koje je diskriminisano može da se obrati instituciji i da traži zaštitu od diskriminacije.

ISTRAŽIVANJE POTREBA MLADIH

Na sprovedenom istraživanju mladih ljudi u Tivtu su izjavili da su vrlo malo informisani o ljudskim pravima i institucijama koje se bave ljudskim pravima, sankcijama koje su propisane za prekršioce ljudskih prava, neki su naveli da treba uspostaviti institucionalne mehanizme za zaštitu ljudskih prava, da su potrebne edukacije o ljudskim pravima, da se sankcioniše kršenje ljudskih prava. Iz svega navedenog možemo zaključiti da mladi vrlo malo znaju o zakonskim dokumentima i o tome koja prava imaju i kako i na koji način da ih ostvaruju i kome da se obrate prilikom kršenja nekog njihovog prava.

Informisanje je često od ključnog značaja za participaciju, a pravo mladih na pristup informacijama o temama koje ih se tiču sve više stiče priznanje u zvaničnim evropskim i međunarodnim dokumentima, a ne samo u kontekstu Lokalnog i regionalnog života.

Da bi učestvovali u aktivnostima i životu svoje zajednice, ili da bi imali koristi od službi i pogodnosti njima namijenjenih, mladi moraju da znaju o njima.

Učestvovanje u aktivnostima i projektima koji ih interesuju i koje sami organizuju često predstavlja korak u procesu kojim se podstiče njihov dublji angažman u zajednici, uključujući i njen politički život.

Lokalne i regionalne vlasti stoga treba da podrže i unaprijede postojeće informativne centre i savjetovaništa za mlade kako bi obezbjedili da te ustanove pružaju kvalitet usluga koji će zadovoljiti potrebe koje izražavaju mladi. Tamo gdje takvi centri ne postoje, lokalne i regionalne vlasti i drugi relevantni subjekti treba da podstiču i pomažu stvaranje odgovarajućih informativnih službi za mlade, između ostalog, kroz postojeće strukture kao što su škole, omladinski servisi i biblioteke. Potrebno je preduzeti posebne mjere kako bi se zadovoljile informativne potrebe kategorija mladih koji imaju poteškoća sa dostupnošću informacija-jezičke barijere, nedostupnost interneta itd. („Evropska povelja o učešću mladih u lokalnom i regionalnom životu).

Mladima je potrebno da budu kvalitetno informisani o svojim pravima i mogućnostima, kao i o programima i uslugama koje im se nude. Tu se, prije svega misli na nastavne i vannastavne aktivnosti, posebne i dopunske vidove obrazovanja, neformalno obrazovanje, učešće u pojedinim projektima, stipendiranje, zapošljavanje i napredovanje u karijeri, socijalno, zdravstveno i dopunsko osiguranje, pravnu zaštitu, stanovanje, volonterski rad, sportske i kulturne aktivnosti, mobilnost, omladinski turizam itd.

Mobilnost je pokretljivost, odnosno mogućnost izbora pojedinca, grupa ili socijalnih slojeva u smislu mjesta boravka, izbora profesije ili dostupnosti resursa. Mobilnost obezbjeđuje otvorenost u komunikaciji sa drugim društvima i kulturama, što uključuje poznavanje, tolerisanje i poštovanje međusobnih različitosti. Pojam mobilnosti mladih podrazumijeva obrazovnu, kulturnu i turističku pokretljivost, kao i međunarodnu saradnju i razmjenu.

Obrazovna mobilnost podrazumijeva kretanje studenata i predavača iz jedne institucije u drugu, često izvan granica sopstvene zemlje, kako bi se steklo neophodno dato obrazovanje ili praksa. Mladi iz Tivta najčešće odlaze u Podgoricu, Srbiju i Bosnu i Hercegovinu da studiraju, i tačan broj studenata koji odlaze se ne zna, niti broj mladih koji, nakon završetka studija ostaju da žive i rade u mjestima studiranja i van njih.

Kulturna mobilnost je izrazito nepovoljna i kulturni sadržaji su uglavnom privilegija mladih i urbanih sredina. Mladi, koji žive u seoskim područjima, nemaju priliku da vide mnoge kulturne manifestacije. Istovremeno, usljed nepovoljne materijalne situacije, ovi mladi nisu u prilici da otputuju do gradova u kojima ima kulturnih dešavanja. Turistička mobilnost mladih u zemlji, i pored strateškog opredjeljenja Crne Gore da turizam postane osnovna privredna grana razvoja, nije na zavidnom nivou. Omladinski smještajni kapaciteti (hosteli, odmarališta, kampovi) iako postoje, nijesu dovoljno promovisani, niti postoji plan njihovog korišćenja. U toku ljetnje sezone, kada su uslovi za organizovanje kampova najbolji, mjesto u postojećim kampovima je nemoguće naći. Izostaje promovisanje omladinskih hostela i učeničkih i studentskih domova za potrebe mladih.

ISTRAŽIVANJE POTREBA MLADIH

U anketi koja je sprovedena za potreba Lokalnog akcionog plana za mlade iz oblasti informisanosti mobilnost mladi su naveli da se najviše informišu putem interneta-facebook-a, preko nevladinih organizacija, TV emisija, bilborda, flajera i novina. Što se tiče sugestija mladih vezanih za načine njihovog informisanja, većina mladih smatraju da treba da imaju besplatan internet radi boljeg informisanja, sajt za mlade, da je jedan od dobrih načina informisanja-informisanje u školama, da je potrebno se pokrene omladinski časopis, i osmisli više emisija za mlade na lokalnom radiju, koje će da uređuju sami mladi.

SLOBODNO VRIJEME

U suštini je teško odrediti šta je slobodno vrijeme. Neki teoretičari se slažu oko toga da je to vremenski interval koji je oslobođen svake obaveze, a u kojem osoba pokušava da razvije svoje sposobnosti, dok drugi smatraju daje to jednostavno vrijeme oslobođeno od organizovanog rada, tako da se na kraju može slobodno definisati da je slobodno vrijeme skup aktivnosti kojima se pojedinačno po svojoj volji može potpuno predati, bilo da se odmara ili zabavlja, bilo da povećava obavještenost ili da se dobrovoljno društveno angažuje ili da stvaruje svoju stvaralačku sposobnost nakon što se oslobodi svojih profesionalnih, porodičnih i društvenih obaveza.

Iako se danas slobodno vrijeme smatra jednom modernom i aktuelnom društvenom pojavom postoje brojni propusti na tom području kod savremenog čovjeka. Tako se kod mladih nameće problem organizacije slobodnog vremena. Činjenica je da mladi vrlo često ne nalaze prave načine kako provesti svoje slobodno vrijeme. Zbog toga brojni sociolozi smatraju da mlade ljude treba usmjeravati od samog djetinjstva, učiti i naročito navikavati na sadržajno provođenje slobodnog vremena. Imajući u vidu trenutno stanje i to da roditelji imaju sve manje vremena da se posvete organizaciji slobodnog vremena svoje djece zbog radnog vremena i obaveza u kući, mladi ljudi su prepušteni sami sebi.

Najvažnije je da se mladima pruži prilika da svoje slobodno vrijeme, koje njima ostaje na raspolaganju nakon svih obaveza u porodici i školi, univerzitetu itd, popunjavaju onim slobodnim aktivnostima koje će im pružiti najviše mogućnosti da do maksimuma angažuju i uključe svoje snage i sposobnosti, a ujedno da to bude zdravo, jer je problem u tome što veći broj mladih provodi svoje vrijeme ispred televizora i računara, a kada su napolju onda je to obično u nekim od kafića gdje se služi alkohol i nerijetko su u mogućnosti da probaju i psihoaktivne supstance. Uzrok ovog problema leži u činjenici da su mladi malo zainteresovani za aktivno bavljenje sportom, ili za sportsko rekreativne aktivnosti. Rješavanje problema slobodnog vremena bilo bi značajno iz razloga sto mladi imaju mogućnosti da se edukuju i da saznaju više o značaju bavljenja fizičkim aktivnostima.

ISTRAŽIVANJE POTREBA MLADIH

Na osnovu istraživanja potreba mladih u našoj opštini, došli smo do saznanja da mladi najviše slobodnog vremena provode čitajući knjige, gledajući televiziju, u kafićima, kući, kladionicama, na internetu, dok jedan broj ispitaika svoje slobodno vrijeme provodi u sportskim klubovima i kulturno-umjetničkim društvima. Mladi su kao problem naveli da treba i ulagati u infrastrukturu igrališta, bazena, kuglane, bioskopa, omladinskog kluba gdje bi veći dio njih provodilo svoje slobodno vrijeme.

U opštini Tivat organizovano rade:

- 39 amaterska sportska kluba ,
- 3 školska sportska društva i
- 3 društva sportske rekreacije.

Zastupljeno je 22 sportska kluba :

- 3 kluba su ženska, a 7 klubova je polno mješovito.
- 24 kluba djeluju samostalno u okviru republičkih saveza,
- 8 boćarskih klubova radi u okviru Boćarskog saveza opštine Tivat.

Osnovni vid finansiranja sporta je kroz Budžet Opštine. Odlukom Odbora za društvene djelatnosti SO Tivat za sport se izdvaja 4% operativnog Budžeta. Odbor vrši i raspodjelu sredstava po klubovima.

SO Tivat podržava sve sportske manifestacije kao pokrovitelj, sponzor ili suorganizator što znači da se za sport izdvaja i više od 4 % operativnog dijela Budžeta.

Sportski objekti :

JU Sportska dvorana "Župa" je objekat veličine 3.200m² sa velikom salom za sve male sportove sa 1.000 sjedećih mjesta i oko 600m² terena pokrivenog parketom. Ostali sadržaji su: mala sala, kuglana sa 4 staze i više pratećih prostorija.

Opština Tivat raspolaže sa dva fudbalska stadiona "Arsenal" (pomoćni –društveni) i "Sloga " Radovići. Otvorenih poligona ima devet, teniskih terena ima 7 od kojih je većina zapuštena, škole posjeduju 4 sportske hale dok boćališta ima najviše 15. Basket terena ima 5 ali nijesu svi uređeni.

ISTRAŽIVANJE POTREBA MLADIH

U anketi koja je sprovedena za potreba Lokalnog akcionog plana za mlade iz upravo je ova oblast bila ona na koja su se većina odgovora odnosila, kao i primjedbe i sugestije, što ide u prilog želji cijele zajednice da imamo zdravu mladost. Što se tiče primjedbi tiču se neuređenosti igrališta, terena, nepostaojanju vaterpolo bazena i trim staze.

Većina mladih smatraju da treba da imaju besplatan ili povoljnije cijene članarina za sportska društva i organizacije, i da se školama refundiraju troškovi oko organizovanja školskih olimpijada.

OBRAZOVANJE

- CILJ1: Unapređenje i razvoj vannastavnih aktivnosti zasnovanih na potrebama mladih
- CILJ2: Podržati i razviti programe neformalnog obrazovanja
- CILJ3: Obezbijediti uslove za profesionalno usavršavanje
- CILJ4: Stvaranje uslova za uključivanje mladih i marginalizovanih grupa u redovni obrazovni sistem

ZAPOŠLJAVANJE

- CILJ1: Povećati motivisanost i informisanost mladih
- CILJ2: Povećati broj mladih ljudi koji su stekli nove vještine
- CILJ3: Povećanje nivoa informisanosti mladih o sezonskom zapošljavanju
- CILJ4: Povećanje nivoa informisanosti mladih ljudi o pripravničkom stažu
- CILJ5: Povećanje broja zaposlenih mladih OSI
- CILJ6: Povećanje znanja preduzetnika o poreskim i drugim olakšicama zaposlenjem određene kategorije lica
- CILJ7: Povećanje broja mladih koji će početi sopstveni biznis

ZDRAVLJE I PORODICA ,BEZBJEDNOST

- CILJ1: Povećanje nivoa svijesti mladih o zdravim stilovima života
- CILJ2: Povećanje nivoa informisanosti mladih o bolestima zavisnosti
- CILJ3: Povećanje nivoa svijesti mladih ljudi o značaju planiranja porodice i odgovornom roditeljstvu
- CILJ4: Poboljšanje dostupnosti zdravstvenog sistema mladima
- CILJ5: Uvođenje finansijskih stimulativnih mjera za mlade bračne parove Lokalni plan akcije za mlade opštine Ti

UČEŠĆE MLADIH U ŽIVOTU DRUŠTVA

- CILJ1: Formiranje baze podataka o organizacijama koje se bave mladima
- CILJ2: Unaprijediti saradnju između nevladinih organizacija
- CILJ3: Podizanje nivoa svijesti kod mladih ljudi o aktivnijem uključivanju u život zajednice
- CILJ4: Povećanje broja omladinskih organizacija u Opštini osnaživanjem neformalnih grupa mladih
- CILJ5: Povećati nivo znanja mladih o radu institucija

LJUDSKA PRAVA

- CILJ1: Povećanje informisanosti mladih o njihovim pravima
- CILJ2: Povećanje aktivnog učešća mladih ljudi na polju zaštite i unapređenja ljudskih prava i sloboda
- CILJ3: Promocija različitosti i smanjenja predrasuda

INFORMISANOST I MOBILNOST

- CILJ1:Uspostaviti servise za informisanje mladih
- CILJ2:Razvijati kvalitetne medijske sadržaje koji su mladima prilagođeni i zadovoljavaju njihove potrebe
- CILJ3:Podsticanje omladinskih organizacija na aktivizam i učešće
- CILJ4:Povećanje mobilnosti mladih
- CILJ5:Uklanjanje arhitektonskih barijera

SLOBODNO VRIJEME

- CILJ1:Uspostaviti funkcionalan način informisanja o mogućnostima za kvalitetnije provođenje slobodnog vremena
- CILJ2:Povećanje broja mladih ljudi i osoba sa invaliditetom koji se bave sportsko rekreativnim aktivnostima
- CILJ3:Razvoj kulture volontiranja i povećanje broja mladih ljudi koji se bave volonterizmom
- CILJ4:Osnivanje omladinskog kluba
- CILJ5:Obezbeđivanje uslova i unapređenje programa sportskih i rekreativnih aktivnosti mladih na gradskom i seoskom području
- CILJ6:Afirmisanje društveno korisnog rada

KULTURA

- CILJ1:Promovisati mlade talente
- CILJ2:Unapređenje promocije kulturnih vrijednosti kod mladih
- CILJ3:Omogućavanje uslova za dostupnost programa kulture mladima iz ruralnih sredina
- CILJ4:Poboljšati opremljenost školskih biblioteka
- CILJ5:Istražiti potrebe mladih u oblasti kulture
- CILJ6:Podrška izdavačkoj i izlagačkoj djelatnosti mladih stvaralaca
- CILJ7:Podrška i promocija starih zanata
- CILJ8:Obezbeđivanje uslova za rad amaterskih omladinskih ansambala

SPORT

- CILJ 1: Povećanje informisanosti mladih
- CILJ 2: Povećanje broja uključenih iz marginalizovanih grupa
- CILJ 3: Promocija i pružanje pomoći pri osnivanju kluba
- CILJ 4: Uređenje igrališta, telena i promocija sporta
- CILJ 5: Izgradnja bazena
- CILJ 6: Organizovanje i podrška za organizovanjem kao i umrežavanje sa ostalim sportskim udruženjima u regionu
- CILJ 7: Obuka trenera od strane eminentnih stručnjaka
- CILJ 8: Pomoć pri promociji i osnivanju klubova

Monitoring je praćenje realizacije aktivnosti koje se sprovode. U slučaju Akcionog plana za mlade, pod monitoringom se podrazumjeva praćenje koja se sprovodi u toku realizacije određenih aktivnosti iz akcionog plana, u pogledu kvaliteta i kvantiteta tih aktivnosti. Na osnovu tih praćenja konstatovaće se uspješnost određenih aktivnosti, potvrdiće se nosioci aktivnosti, period implementacije i indikatori. Nakon monitoringa radi se evaluacija aktivnosti.

Evaluacija je procjenjivanje neke vrijednosti ili pojave po nekom utvrđenom kriterijumu ili standardu. To je procjena unaprijed projektovanih i planiranih aktivnosti nekih pojedinaca, grupa ili institucija i njihovi rezultati. Evaluacija nije samo završna procjena nekog projekta ili programa, već može biti i procjena u svim fazama planiranja i aktivnosti.

Monitoring i evaluacija Lokalnog plana akcije za mlade ima tri osnovna cilja:

- Procjena uspješnosti ostvarenja ciljeva LPAM-a,
- Praćenje efikasnosti sprovođenja definisanih aktivnosti u LPAM-a,
- Omogućavanje učešća mladih, civilnog društva i posebno ugroženih grupa u realizaciji, monitoringu i evaluaciji uspješnosti LPAM-a.

Kako bi se naprijed pomenuti ciljevi ostvarili neophodno je i zgraditi jake kapacitete na lokalnom nivou, preko kojih će se obezbijediti uspješna realizacija LPAM-a, njegovo praćenje i procjena. Praćenje sprovođenja i kreiranje preporuka za unapređivanje LPAM-a trebalo bi da bude u nadležnosti opštinskog Savjeta za mlade.

Pri izboru članova Savjeta za mlade morali bi se uzeti u obzir različiti kapaciteti, neophodni za efikasan rad: poznavanje relevantnih dokumenata koji se odnose na mlade u Crnoj Gori, regionu i EU (deklaracije, zakoni, NPAMuCG i mladinske politike u regionu i šire.), iskustvo u radu sa mladima i u oblastima od značaja za mlade (definisan ih u okviru LPAM-a), osjećaj vlasništva u odnosu na LPAM, iskustvo u monitoringu i evaluaciji državnih strategija i zakona i korišćenju prikupljenih podataka (izveštavanje o tome), relevantno znanje i iskustvo u oblasti monitoringa i evaluacije, praćenja indikatora, istraživačkih metoda i čuvanja i analize podataka, poznavanje rada državne i lokalne uprave i poznavanje i iskustvo rada u civilnom društvu, posebno ranjivim grupama.

Pri selekciji članova takođe veoma je bitno obezbijediti zastupljenost mladih, žena i posebno ranjivih kategorija (OSI/OSH, RAE, izbjeglica, predstavnika nacionalnih manjina).

U procesu praćenja i procjene realizacije LPAM-a bilo bi poželjno da se formiraju sektorske radne grupe, koje će biti zadužene za praćenje i procjenu njima odgovarajućih oblasti.

Akcioni plan za mlade u opštini Tivat, napisan je s ciljem da nađe svoju primjenu u narednoj godini, i predstavlja prvi dokument koji sadržajno i strateški prilazi rješavanju problema i zadovoljavanja potreba mladih. Stalna konsultacija uključenih subjekata u izradi, a kasnije i u realizaciju aktivnosti, doprinijeće aktualizaciji strategije u skladu s trenutnim potrebama i redefinisanjem problema i potreba mladih. Stoga strategija ne predstavlja konačni dokument, već proces koji traje i koji je podložan izmjenama i dopunama. U monitoring trebaju biti uključeni svi subjekti iz omladinskog sektora ne samo osobe koje su sudjelovale. U izradi Akcionog plana, veći implementatori, ciljne grupe (korisnici, tj. mladi), te druge organizacije, institucije i ustanove koje imaju kontakt sa mladima.

Radnu grupu za izradu nacrtu LPAM-a činili su:

1. Antonela Stjepčević	EVROPSKI DOM
2. Dragan Laković	EVROPSKI DOM
3. Matija Grabić	Jedriličarski klub Delfin
4. Lidija Vujović	Dom zdravlja Tivat
5. Mirjana Bjelica	JU Centar za kulturu Tivat
6. Izabela Urošević	Sportsko plesno društvo Belisima
7. Kristina Petrović	JU Centar za socijalni rad
8. Snežana Kršikapa	JU SMŠ Mladost
9. Saša Mamula	JUSMŠ Mladost /Đački parlament
10. Ljuljeta Vučković	Udruženje Egipćana
11. Vedrana Adžić	“Pravi put”
12. Marina Jelisavac	OŠ Branko Brinić
13. Bruna Matijević	Muzička škola Tivat
14. Račeta Biljana	Zavod za zapošljavanje ,Biro rada Tivat
15. Obradović Dušan	Uprava policije, Ispostava Tivat
16. Marić Andrea	Glazbeno prosvjetno društvo Tivat
17. Dijana Vukšić	Omladinski savjet Tivat
18. Dajna Marinković	NVO MLADI BOKE
19. Iva Čelanović	NVO MLADI BOKE
20. Radović Milena	OŠ DRAGO MILOVIĆ
21. Zoran Stanković	PRO BASKET
22. Sanja Kalezić	Fakultet za mediteranske poslovne studije

Koordinator :

Darka Ognjanović

Asistenti:

Bojana Popadić

Tanja Grbović

TIM ZA IZRADU I OBRADU ANKETE:

1. Snežana Kršikapa, pedagog
2. Kristina Petrović, sociolog

Posebnu zahvalnost dugujemo pripravnici u Opštini Tivat **Đuru Grubišiću, Darku Bulatoviću, Vladimiru Vuletiću, Nikoli Krsmanoviću, Dalidi Radončić i Jovanu Briniću**, kao i NVO “Lijep gest” udruženju osoba oštećenog sluha, mladima, volonterima i profesorima iz tivatskih škola.

OBRAZOVANJE

PROBLEM	CILJ	AKTIVNOSTI	NOSIOCI AKTIVNOSTI	VREMENSKI OKVIR	INDIKATORI
Nedovoljan broj vannastavnih aktivnosti u skladu sa potrebama mladih	Unapređenje i razvoj Van nastavnih aktivnosti zasnovanih na potrebama mladih	Organizovanje radionica I kviza znanja o poznavanju svoje opštine(jednom godišnje)	Opštinska Kancelarija za pitanja mladih Škole NVO	2013–2014	Održano 10 radionice i 2 Kviza
		Organizovanje predavanja o zdravim stilovima života, ekologiji i biodiverzitetu, u zavisnosti od potreba mladih			
Nepostojanje baze podataka o neformalnom obrazovanju	Podržatii I razviti Programe neformalnog obrazovanja	Izrada kataloga programa neformalnog obrazovanja	Kancelarija za pitanja mladih NVO Centar za stručno obrazovanje	2013–2014	Izrađeno 100 kataloga
		Izrada baze podataka o trenerima i treninzima iz raznih oblasti neformalnog obrazovanja			
Slab nivo profesionalnog usavršavanja	Obezbijediti uslove za profesionalno usavršavanje	Pokretanje inicijative za stipendije za profesionalno usavršavanje	Opština Tivat Škole NVO	2013–2014	Pokrenuta inicijativa
		Kampanja za otvaranje fondova za talentovane studente	Opština Tivat Škole NVO	2013–2014	Sprovedena kampanja
		Stimulisati bar dva studijska putovanja	Opština Tivat Škole NVO	2013–2014	Sprovedena kampanja

ZAPOŠLJAVANJE

PROBLEM	CILJ	AKTIVNOSTI	NOSIOCI AKTIVNOSTI	VREMENSKI OKVIR	INDIKATORI
Nemotivisanost i neinformisanost mladih za traženjem posla	Povećati motivisanost i informisanost mladih	Organizovanje 5 radionica godišnje (pisanje CV-a, upoznavanje sa tržištem rada i zaposlodavcima)	Biro rada Tivat Agencija za zapošljavanje (ZOPT)-Regionalni centar za obuke Opština Tivat	2013–2014	10 održanih radionica broj edukovanih mladih ljudi
Nizak stepen kvalifikacije pojedinih mladih nezaposlenih lica	Povećati broj mladih ljudi koji su stekli nove vještine	Organizovanje kurseva za računare i strane jezike i prekvalifikacije	Biro rada Tivat Regionalni centar ZOPT Kancelarija za pitanja mladih	2013–2014	Broj mladih ljudi koji su se dokvalifikovali prekvalifikovali
Nedovoljna upućenost mladih ljudi o sezonskom zapošljavanju	Povećanje nivoa informisanosti mladih o sezonskom zapošljavanju	Organizovanje radionica na temu sezonskog zapošljavanja Izrada brošura o slobodnim radnim mjestima	Biro rada Tivat Kancelarija za pitanja mladih	2013–2014	Broj organizovanih radionica Broj prisutnih mladih ljudi na radionicama 300 štampanih I
Neinformisanost Mladih ljudi o mogućnostima odrađivanja pripravničkog	Povećanje nivoa Informisanosti mladih ljudi o pripravničkom stažu	Izrada informatora o svim poslodavcima u Tivtu gdje se može odraditi pripravnički staž	Biro rada Tivat Poslodavci Kancelarija za mlade NVO Opština Tivat	2013–2014	300 štampanih I distribuiranih informatora
Nezaposlenost mladih OSI	Povećanje broja Zaposlenih mladih OSI	Edukacija NVO-a i poslodavaca o mogućnostima zapošljavanja mladih preko javnih radova Organizovanje javnih radova za rad mladih OSI bar jednom godišnje	Biro rada Tivat Opština Tivat NVO Javna preduzeća Poslodavci	2013–2014	Broj organizovanih radionica Broj prisutnih Organizovanje dva javna rada za mlade OSI
Neupućenost preduzetnika i NVO-a o poreskim Olakšicama prilikom zapošljavanja određenih kategorija	Povećanje znanja preduzetnika o poreskim i drugim olakšicama zaposlenjem određene kategorije lica	Edukacija preduzetnika i NVO o poreskim olakšicama prilikom zapošljavanja teže zapošljivih lica	Biro rada Tivat NVO Javna preduzeća Poslodavci Opština Tivat Regionalni centar ZOPT	2013–2014	Broj održanih edukacija Broj poslodavaca koji prisustvuju Broj lica zaposlenih nakon Sprovedene edukacije
Mali broj mladih ljudi koji započinju sopstveni biznis	Povećanje broja mladih koji će početi sopstveni biznis	Promovisati program samozapošljavanja mladih ljudi organizovanje 2 radionice na temu pisanja biznis plana	Opština Tivat Biro rada Tivat NVO	2013–2014	Broj mladih ljudi koji su započeli sopstveni biznis Organizovane 4 radionice

ZDRAVLJE, PORODICA ,BEZBJEDNOST

PROBLEM	CILJ	AKTIVNOSTI	NOSIOCI AKTIVNOSTI	VREMENSKI OKVIR	INDIKATORI
Nizak nivo svijesti mladih ljudi kada su u pitanju zdravi stilovi života	Povećanje nivoa svijesti mladih o zdravim stilovima života	Edukacija vršnjačkih edukatora o zdravim stilovima života Medijska kampanja zdravih stilova života, radionice na temu nasilja u srednjim školama Organizovanje kviza za učenike na temu poznavanja saobraćajnih propisa	Kancelarija za prevenciju narkomanije Centar za socijalni rad Škole NVO Područna jedinica policije	2013–2014	Broj vršnjačkih edukatora Sprovedena medijska kampanja Održano 5 radionica za učenike Srednjih škola Održano 6 kvizova za Učenike na području opštine Tivat
Nedovoljna informisanost mladih ljudi o bolestima zavisnosti	Povećanje nivoa informisanosti mladih o bolestima zavisnosti	Organizovati predavanja na temu Zavisnosti u srednjim školama Organizovati kampanju o štetnosti psihoaktivnih supstanci	Kancelarija za prevenciju narkomanije Škole Dom zdravlja NVO	2013–2014	Održano 2 predavanja na temu zavisnosti Broj mladih prisutnih na predavanjima Sprovedena kampanja
Nedovoljna informisanost mladih o značaju planiranja porodice i odgovornom roditeljstvu	Povećanje nivoa svijesti mladih ljudi o značaju planiranja porodice i odgovornom roditeljstvu	Organizovanje radionica na temu Planiranja porodice Organizovanje radionice na temu Roditeljskih vještina	Centar za socijaln irad Dom zdravlja NVO Đački parlament	2013–2014	Organizovano 5 radionica Organizovano 10 radionica
Neupućenost mladih ljudi o postojanju savjetovališta	Poboljšanje dostupnosti zdravstvenog sistema mladima	Promovisanje savjetovališta za mlade u Domu zdravlja	Dom zdravlja Kancelarija za mlade NVO	2013–2014	Broj mladih ljudi koji koristi usluge savjetovališta

UČEŠĆE MLADIH

PROBLEM	CILJ	AKTIVNOSTI	NOSIOCI AKTIVNOSTI	VREMENSKI OKVIR	INDIKATORI
Nepostojanje baze podataka o organizacijama koje se bave	Formiranje baze podataka o organizacijama koje se bave mladima	Izrada informatora nevladinih organizacija koje se bave mladima	Opština Tivat NVO	2013–2014	500 izrađenih i distribuiranih informatora mladima
Nedovoljna saradnja između nevladinih organizacija	Unaprijediti saradnju između nevladinih organizacija	Organizovanje sastanaka nevladinih organizacija osnivanje mreže NVO	Opština Tivat NVO	2013–2014	Održavanje sastanaka i Okruglih stolova Osnovana mreža bar 5 NVO
Nedovoljno razvijena svijest mladih o potrebi aktivnijeg učešća u rješavanju problema u	Podizanje nivoa svijesti kod mladih ljudi o aktivnijem uključivanju u život zajednice	Organizovanje radionica na temu Učešća mladih u društvo Štampanje brošura	Opština Tivat NVO Političke partije	2013–2014	2 održane radionice Štampano i distribuirano 500 brošura
Nedovoljan broj omladinskih organizacija	Povećanje broja omladinskih organizacija u Opštini osnaživanjem neformalnih grupa mladih	Organizovati treninge za predstavnike neformalnih grupa mladih u cilju sticanja vještina i znanja potrebnih za upravljanje organizacijom	Opština Tivat NVO Đački parlament	2013–2014	5 održanih treninga godišnje Minimum 10 mladih koji su Prošli obuku 3 registrovane organizacije
Nedovoljna informisanost mladih o radu institucija	Povećati nivo znanja mladih o radu institucija	Organizovanje radionica na temu „Mladi i institucije” Posjeta mladih institucijama	Kancelarija za mlade NVO	2013–2014	10 održanih radionica godišnje 5 posjeta institucijama

LJUDSKA PRAVA

PROBLEM	CILJ	AKTIVNOSTI	NOSIOCI AKTIVNOSTI	VREMENSKI OKVIR	INDIKATORI
Nedovoljna informisanost mladih o njihovim pravima	Povećanje informisanosti mladih o njihovim pravima	Organizovanje seminara za profesore u Srednjim školama i na fakultetu Organizovanje seminara za učenike Srednjih škola I studente	Opština Tivat Škole Fakultet	2013–2014	Održano 5 seminara Uključeno 20 profesora Održano 5 seminara Uključeno 30 učenika/studenata
Mali broj mladih ljudi uključen u zaštitu ljudskih prava	Povećanje aktivnog učešća mladih ljudi na polju zaštite i unapređenja ljudskih prava i sloboda	Radionice na temu ljudskih prava za učenike srednjih škola Radionice o zaštiti prava studenata	Opština Tivat Škole Fakultet	2013–2014	Održano 5 radionica broj mladih koji su prisustvovali radionicama Održano 5 radionica broj studenata koji su prisustvovali radionicama
Mali prag tolerancije mladih ljudi na različitosti i postojanje brojnih predrasuda	Promocija različitosti i smanjenja predrasuda	Organizovanje predavanja o ljudskim pravima (prava mladih, rodna ravnopravnost, predrasude, prevencija konflikta) Kampanje primjene zakona o rodnoj ravnopravnosti i zakona koji se odnose na osobe sa invaliditetom Obilježavanje 10. decembra Međunarodnog dana ljudskih prava	Opština Tivat – koordinator za rodnu ravnopravnost Škole NVO	2013–2014	Održano 20 predavanja Sprovedena kampanja Obilježen 10. decembar

INFORMISANOST , MOBILNOST

PROBLEM	CILJ	AKTIVNOSTI	NOSIOCI AKTIVNOSTI	VREMENSKI OKVIR	INDIKATORI
Nepostojanje servisa za informisanje mladih	Uspostaviti servise za informisanje mladih	Kreirati web sajt za mlade Postaviti info -table u srednjoj školi , fakultetu i Centru za kulturu	Kancelarija za pitanja mladih Škole Fakultet	2013–2014	Kreiran web sajt Postavljene tri info- table
Nedovoljan broj medijskih sadržaja koji se odnose isključivo na mlade	Razvijati kvalitetne medijske sadržaje koji su mladima prilagođeni i zadovoljavaju njihove potrebe	Osmišljavanje i dopuna postojećih programa	Kancelarija za pitanja mladih Omladinske organizacije Škole	2013–2014	Broj programa za mlade u medijima, broj medija sa kojima je ostvarena saradnja, broj mladih uključenih u kreiranje programa
Nedovoljan aktivizam omladinskih organizacija	Podsticanje omladinskih organizacija na aktivizam	Obilježavanje Dana mladih	Kancelarija za pitanja mladih Mediji NVO Škole	2013–2014	Obilježen Međunarodni dan mladih
Nedovoljna mobilnost mladih	Povećanje mobilnosti mladih	Pružanje podrške projektima NVO koji za cilj imaju organizovanje susreta mladih između gradova Organizovanje prevoza za mlade na koncerte i druge javne događaje u drugim gradovima	Kancelarija za pitanja mladih NVO Škole	2013–2014	Pružanje podrške projektima omladinskih organizacija koji za cilj imaju organizovanje susreta mladih između gradova Broj podržanih projekata
Nepristupačnost fizičke sredine za nesmetano kretanje osoba sa invaliditetom	Uklanjanje arhitektonskih barijera	Kampanja za prilagođavanje ustanova za nesmetano kretanje osoba sa invaliditetom	NVO organizacije osoba sa invaliditetom	2013–2014	Broj prilagođenih ustanova

SLOBODNO VRIJEME

PROBLEM	CILJ	AKTIVNOSTI	NOSIOCI AKTIVNOSTI	VREMENSKI OKVIR	INDIKATORI
Nepostojanje servisa za informisanje mladih	Uspostaviti servise za informisanje mladih	Kreirati web sajt za mlade Postaviti infotable u srednjoj školi fakultetu i Centru za kulturu	Opština Tivat Škole Fakultet	2013–2014	Urađen web sajt
Nepostojanje prostora za okupljanje mladih	Osnivanje omladinskog kluba	Inicijativa za obezbjeđivanje prostora za okupljanje mladih	Opština Tivat NVO Preduzetnici	2013–2014	Obezbjeđen prostor za okupljanje mladih
Nedovoljna informisanost mladih o kvalitetnim sadržajima za provođenje slobodnog vremena	Uspostaviti funkcionalan način i Informisanja o mogućnostima za kvalitetnije provođenje slobodnog vremena	Otvaranje web-stranice Izdavanje godišnjeg biltena za mlade putem kojeg bi se informisali o održanim i ponuđenim aktivnostima vezanim za kvalitetno provođenje slobodnog vremena(sport,kultura...	Opština Tivat NVO Sportski klubovi	2013–2014	Izdat godišnji bilten o svim sadržajima
Mali broj mladih ljudi i osoba sa invaliditetom koji se bave sportsko rekreativnim aktivnostima	Povećanje broja mladi ljudi i osoba sa invaliditetom koji se bave sportsko rekreativnim aktivnostima	Organizovanje i/ili promovisanje sportskih i rekreativnih aktivnosti namjenjenim mladim Organizacija i obilježavanje Dana Fizičke aktivnosti 10. maj Organizacija i promocija sportsko rekreativnih aktivnosti za osobe sa invaliditetom	Opština Tivat NVO Sportski klubovi	2013–2014	Obilježen Dan fizičke aktivnosti Održavanje II Igara bez granica u okviru novembarskih dana kulture
Nedovoljan broj mladih ljudi koji se bave volonterskim radom	Povećanje broja mladih ljudi koji se bave volonterizmom	Edukacija na temu volonterizma Obilježavanje 5 .decembra Međunarodnog dana volontera štampanje brošura o insitucijama i organizacijama gdje bi pomoć volontera dobro došla	Opština Tivat NVO Sportski klubovi	2013–2014	Obilježavanje 5 decembra Kontinuirana obuka za volontere- rezultat volonteri kao vršnjački edukatori

KULTURA

PROBLEM	CILJ	AKTIVNOSTI	NOSIOCI AKTIVNOSTI	VREMENSKI OKVIR	INDIKATORI
Nedovoljna Promocija mladih talenata	Promovisati mlade talente	Organizovanje festivala mladih talenata Raspisivanje konkursa za mlade talente (fotografija, likovni rad, karikatura...)	Opština Tivat NVO Mediji	2013–2014	Održan festival Broj promovisanih mladih talenata Raspisan konkurs za mlade talente Broj mladih učesnika na konkursu
Nedovoljna promocija kulturnih vrijednosti kod mladih	Promocija kulturnih Vrijednosti kod Mladih	Kreiranje I sprovođenje 2 medijske kampanje usmjerene ka mladima, sa tematskim porukama širenja ekološke kulture inicirati bar 5 obrazovno informativnih emisija u medijima o kulturnom I prirodnom nasljeđu namijenjenih mladima, a kroz njihovo neposredno učešće	Opština Tivat Lokalni mediji NVO	2013–2014	Sprovedene 2 medijske kampanje 5 obrazovnih emisija namijenjenih mladima uz neposredno učešće mladih
Nedostatak mogućnosti za mlade iz vangradskih sredina za konzumaciju kulturnih sadržaja	Omogućavanje uslova za dostupnost programa iz oblasti kulture mladima iz vangradskih	Organizovanje 1 predstave, 1 koncerta, 1 izložbe I 1 književne večeri godišnje u vangradskim sredinama	Centar za kulturu NVO Škole Mjesne zajednice	2013–2014	Organizovana 1 predstava, 1 koncert, 1 izložba I 1 književno večer godišnje u vangradskim sredinama
Nedovoljna opremljenost školskih biblioteka	Poboljšati opremljenost školskih biblioteka	Akcija "Napunimo police knjigama" (jednom godišnje u saradnji sa učenicima)	Narodna biblioteka Školske biblioteka NVO	2013–2014	Sprovedena akcija
Nedovoljna informisanost o potrebama mladih u oblasti kulture	Istražiti potrebe mladih u oblasti kulture	Anketiranje mladih	Opština Tivat NVO	2013–2014	Sprovedena anketa
Mali broj mladih stvaralaca iz oblasti kulture	Podrška izdavača mladih stvaralaca	Organizovanje književnih večeri i izložbi mladih stvaralaca	Opština Tivat Centar za kulturu	2013–2014	Organizovane 2 izložbe I 2 Književne večeri

SPORT

PROBLEM	CILJ	AKTIVNOSTI	NOSIOCI AKTIVNOSTI	VREMENSKI OKVIR	INDIKATORI
Nedovoljna informisanost mladih o ponudi sportskih sadržaja	Povećanje informisanosti mladih	Organizovanje prezentacija i kampanja za promociju sporta i sportskih organizacija u školama I na fakultetu	Sportske organizacije i udruženja Škole Fakultet	2013–2014	Održano 5 seminara Uključeno 20 profesora Održano 5 seminara Uključeno 30 učenika/studenata
Slaba uključenost mladih ljudi iz marginalizovanih grupa	Povećanje broja uključenih iz marginalizovanih grupa aktivnog	Promocija subvencija od Opštine Tivat sportskim organizacijama	Kancelarija za mlade Škole Fakultet	2013–2014	Održano 5 radionica Broj mladih koji su prisustvovali radionicama
Nepostojanje nijednog sportskog kluba za lica sa	Promocija i pružanje pomoći pri osnivanju	Organizovanje predavanja o sportu u Udruženjima čija su OSI ciljna grupa , Pružanje pomoći za osnivanje	Kancelarija za mlade NVO	2013–2014	Održano 20 predavanja
Veliki broj neuređenih igrališta, terena hala,	Uređenje igrališta, trena i promocija sporta	Organizovanje akcija, donatorskih sportskih takmičenja, turnira	Sportska udruženja, organizacije, Odbor za sport na nivou opštine	2013–2014	Broj uređenih igrališta
Nepostojanje vaterpolo bazena	Izgradnja bazena	Pokretanje inicijative za promociju izgradnje bazena kao potrebe građana (prikupljanje dokumentacije, izrada projekta)	Opština Tivat	2013–2014	Pokrenuta inicijativa za pripremu dokumentacije za izgradnju
Mali broj mladih ljudi koji je učestvovao u sportskim razmjenama i kampovima	Organizovanje i podrška za umrežavanjem sa ostalim sportskim udruženjima u regionu	Organizovanje najmanje jednog kampa u Tivtu i organizovanje dvije razmjene	Sportske organizacije Opština Tivat, Turistička organizacija, škole , NVO	2013–2014	Broj mladih koji su učestvovali u razmjenama
Mali broj trenera sa kvalifikacijama	Obuka trenera od strane eminentnih stručnjaka	Organizovanje višednevnog seminara	Sportske organizacije	2013–2014	Broj obučeni trenera
Nepostojanje manje afirmisanih klubova	Pomoć pri promociji i osnivanju klubova	Stvaranje baze podataka	Sportsko udruženje Sekretarijat za upravu i društvene djelatnosti	2013–2014	Broj novoosnovanih klubova

Broj: 0101- 1164 /2
Tivat, 02.11 2012.godine

**Predsjednik Opštine
Miodrag Kankaraš**